ISLANDS Kontakt

ISLANDSKLUBBEN I DANMARK **Nummer 29. JUNI 1998**
FORMAND: TORBEN JENSEN, KOLLEKOLLEVEJ 6A, 3500 VÆRLØSE. TLF./FAX. 44.48.55.49
Redaktør: Hans Erik Andersen, Lindelyvej 19, Nr. Søby, 5792 Årslev. Tlf. 65.90.19.61

Kære samlerven!

Så lykkedes det igen at samle lidt materiale, så vi kan udsende Islands Kontakten her ved indgangen til en forhåbentlig god og varm sommer. Indholdet - ja det er de gamle travere, Chr. X udgaverne og en fortsættelse af artiklen i sidste nummer om islandske blækannulleringer garneret med et par stempelspørgsmål eller tre samt et par breve.
Mødereferater forneden på siden og på side 10.

Som bilag til dette nummer er vedlagt et girokort til brug for indbetalingen af årets kontingent. Kassereren henstiller at betaling finder sted senest den 15. august 1998.
Der vedlægges også en ny adresseliste samt en samleområdeliste. Har man ændringer hertil er der også vedlagt en rettelsesliste,. som man kan returnere til Torben.
To medlemmer har fået ny adresse, det er:
H. C. Mogensen, H. C. Ørstedsvej 43 A, 2. th., 1879 Frederiksberg C.
P. V. Rasmussen, Pærevangen 6, 1. tv., 2765 Smørum.

Klubben har den svenske bog "Håndbog over Islandske stempler". Danske, Antikva, Grotesk, Krona och Posthorn.
Pris Dkk 225,00 + porto.
Og endelig er der udkommet en bog om portosatser på engslsk fra The Scandinavia Philatelic Society, skrevet af Brian Flack.
Man kan kontakte formanden angående bestilling af begge bøger.

Så er der kun tilbage at ønske alle en rigtig god sommer. Vi ses igen i august/september.

/hea

Referat fra Generalforsamlingen den 10. februar 1998

17 medlemmer havde fundet vej til generalforsamlingen.

Pkt. 1. Ib Schock blev valgt til dirigent.
Pkt. 2. Formandens beretning - Torben Jensen.
T. J. fortalte bl.a. om den meget hyggelige fest vi havde i forbindelse med vores 10 års jubilæum. Der er dags dato 87 medlemmer i Islandsklubben. Der vil i næste nummer af Islandskontakten blive udsendt rettelsesblad, så hvert enkelt medlem kan afkrydse sit samleområde.
I Forum, hvor der hvert år er handlermesse, har Islandsklubben et par faste borde i restauranten, som er mødested for Islandsklubbens medlemmer. Der var da også denne gang (1997) stor mødeaktivitet, og vil fik 3 nye medlemmer, som vi byder velkommen.
T.J. omtalte det kommende møde i Odense (Nordia 98) week-enden 16-17/10, hvor allerede 20 medlemmer fra Gö teborg-klubben har meldt deres ankomst. T.J. mente vi havde haft mange gode frimærkeaftener i det forløbne år med dygtige foredragsholdere.
Til sidst blev medlemmerne mindet om "Litteraturgenopslaget" fra Kontakten.

Pkt. 3. Regnskabet blev gennemgået og godkendt.
Pkt. 4, Der var ingen forslag fra medlemmerne.
Pkt. 5 Der var valg af kasserer og næstformand/sekretær.
Orla Nielsen blev valgt til kasserer.
C. E. Lorenzen blev genvalgt til næstformand/sekretær.

Bestyrelsen der derefter således ud:

Torben Jensen	Formand
C. E. Lorenzen	Næstformand/sekretær
Orla Nielsen	Kasserer
Ib Schock	Revisor
Bent Busch	Bestyrelsessuppleant
Arne Fahnøe	Revisorsuppleant

Pkt. 6 Fastsættelse af kontingent, som vedblev at være - for A-medlemmer kr. 250,00 og for B-medlemmer kr. 100,00.
Pkt. 7 - Eventuelt. Dette punkt reflekterede ingen på.

Dirigenten takkede derefter for god ro og orden.

Hareskovhvile, den 10. februar 1998

C. E. Lorenzen

Et - filatelistisk ? - brev til Hollandsk Ostindien

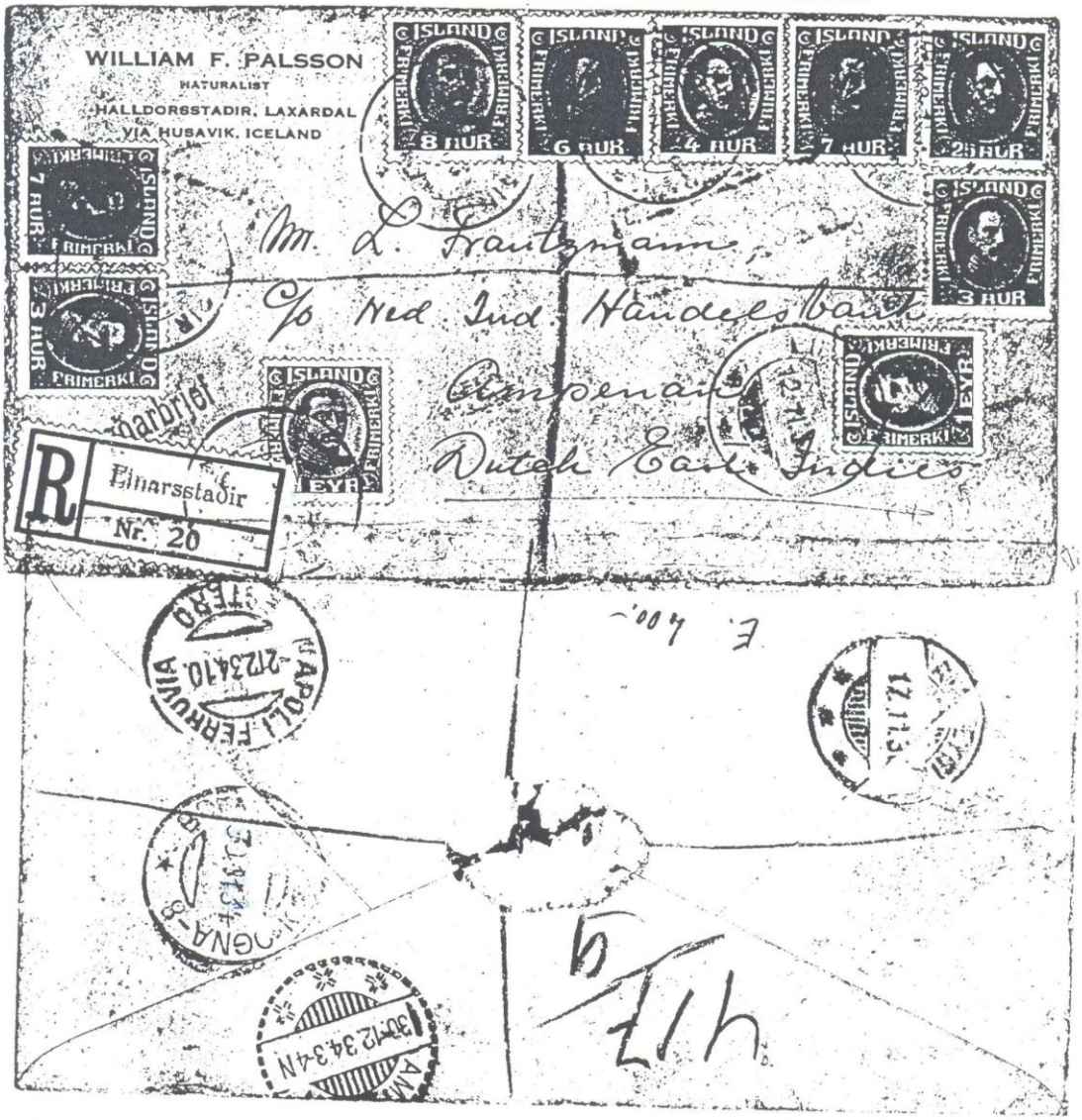

Portoen er korrekt. 65 aur for anbefalet udlandsbrev af 1. vægtklasse.
Afsendt 12-11-34 fra postafgreidsla Einarsstadir i Sudur - Þingeyarsysla. Afstemplet med B2a stemplet, som man havde fået i 1930. Allerede her i - 34 - synes stemplet slidt eller i hvert fald snavset.
Akureyri stempel 17-11-34. Brevet synes således at have gået direkte herfra med skib, men der er mærkeligt nok intet engelsk, tysk eller dansk transitstempel.
Derefter formodentlig togstempel? - Bologna 30-11-34, ankommet til Napoli 2-12-34, hvorfra skibet til Østen må formodes at være afgået.
Ankomststemplet Ampenan, på øen Lombok - naboø til Bali i det nuværende Indonesien, 30-12-34, altså en transporttid på 6-7 uger, hvilket vel må siges at være fint på den tid, for en tur den halve jord rundt.
Frankeringen synes filatelistisk - bemærk at de to 1 eyr er af hver sin udgave.
Hvem mon Naturalisten William F. Palsson bosiddende på et så afsides sted, egentlig var?? Dette spørgsmål kan vore islandske medlemmer måske give os et svar på.

Chr. X Serien 1920 - 1937

Mere om "tætte linier" udgaven.

Takster og brug

I året 1931, hvor serien begynder at udkomme, var de danskfremstillede frimærker ikke længere alene på skansen. Den 15. december 1931, altså ca. samtidigt, udkommer de første Gullfoss mærker trykt hos De la Rue & Co. London. Man bemærker, at Gullfoss serien dækker både 1. vægtklasse brevporto til Indland/Norden, og til UPU. Laveste landstryksagsporto såvel som til Norden og UPU, 7 aur, dækkes af landskabsserien, indtil 7 aur Chr. X tp. II udkommer den 7. januar 1933. Laveste lokaltryksagsporto er 4 aur indtil 1. Januar 1933, hvor den stiger til 5 aur. 4 aur Chr. X tp. II single på lokaltryksag er således kun mulig i mindre end 9 måneder!

Lokalbrevporto 1. Vægtklasse er 10 aur og overtages af Chr. X tp. II fra landskabsserien den 8. januar 1932. Fra 1. januar 1933 kan 10 aur ydermere bruges single på lokalbrevkort. 8 aur værdien genoptrykkes derfor naturligt nok ikke med den nye medaillon. Chr. X tp. I 15 aur blev i 1920 trykt i det forholdsvis meget store oplag på ca. 1 mill. Stk, hvilket synes at kunne række lige til Geysirmærkets fremkomst i 1938, selv om værdien til 1-7-1920 dækkede brevporto til Danmark, til 15-5-1921 brevporto indland, og fra 1-4-1921 brevkortporto til Danmark (senere også Norden), og endelig fra 15-5-1921 brevkortporto indland.

Mere uforklarligt er det, at man ikke genoptrykker 50 aur og 5 kr. i den nye udgave. 50 aur fortsætter i landskabsserien lige til Thieles konkurs. Sidste tryk af dette mærke er faktisk den allersidste leverance fra Thiele til Island, fabr. 463 afsendt 18-7-1934. Hvad angår 5 kr. værdien, som virkelig var meget anvendelig til værdibreve og postanvisninger, så er det nærmest utroligt, at fabr. 379 fra 1930 med et restoplag på sølle 436 ark efter Hópflug overtrykket skulle kunne forslå helt til den 1-5-1943, hvor 5 kr. Viking udkommer.

Til slut kan det nævnes, at 10 kr. værdien mig bekendt ikke hidtil er set på postal forsendelse. En indenlandsk postanvisning på kr. 4.800,- kostede ellers lige præcis 10 kr., så muligheden er der.

Varianter

Efter disse takst- og brugsmæssige betragtninger vil det være på sin plads at sige lidt om rammetrykformene, som jo var de gode gamle fra 1920, naturligvis med undtagelse af trykformene til de to nye værdier, som måtte nyfremstilles, utvivlsomt igen med et træsnit som urstempel. Bogstaver og tal på disse to værdier virker dog en smule mere buttede eller fyldige, så muligvis har man brugt en ny xylograf.

Pudsigt er det, at man efter så mange år og så mange tryk, hele 6 tryk af 1 kronen f.eks., begynder at lægge mærke til fejl i rammegalvamoerne. Alle kender forsøget på at fjerne RM-fejl 7 på 1 kronen. Reserveklicheer var ifølge Thieles originale regning fra 1920 ikke fremstillet, og man havde åbenbart ikke mulighed for eller lyst til at lave nogle, så derfor blev det til håndarbejde. En smeltet blanding af skriftmetal og loddemetal dirigeredes ned i hakket (den hvide fejl) i galvanoen, og så gik det ellers løs med file og stikler for at få det til at se rigtigt ud. Det kunne naturligvis ikke lykkes helt, så derfor har vi de 10 forskellige 1-taller i række 7.

En markant fejl på 40 aur, RG-fejl 98 (R og I sammenhængende i højre FRIMERKI) har en helt usædvanlig historie. Fejlen dukker op i fabr. 227, blå 40 aur 2. Oplag, også brugt til EIN KRONA provisoriet. Fejlen må også findes i fabr. 379, hvor farven er lilla igen. Jeg er dog hidtil ikke stødt på den.

Til 40 aur tætte linier har Postmuseet hele to approbationsark, det ene med og det andet uden fejlen. Man kan dog stadig se spor efter udbedringen. Museets enlige trykark har heller ikke fejlen, og så skulle man jo tro, at fejlen endegyldigt var væk. Men til min store overraskelse har jeg nu fundet fejlen, med ganske samme udseende, på 40 aur tp. II! Endda i flere eksemplarer. Den eneste mulige forklaring på dette fænomen må være, at reparationsudfyldningen er faldet ud igen! Mindst et og formodentlig flere ark er jo trykt med retouscheringen, så udfaldet må være sket under trykningen. At en fejl således kan fjernes og derefter dukke op igen er da vist ret enestående.

Leif Fuglsig

Postmuseets trykark uden RG-fejl 98.

RG -fejl 98 på type II

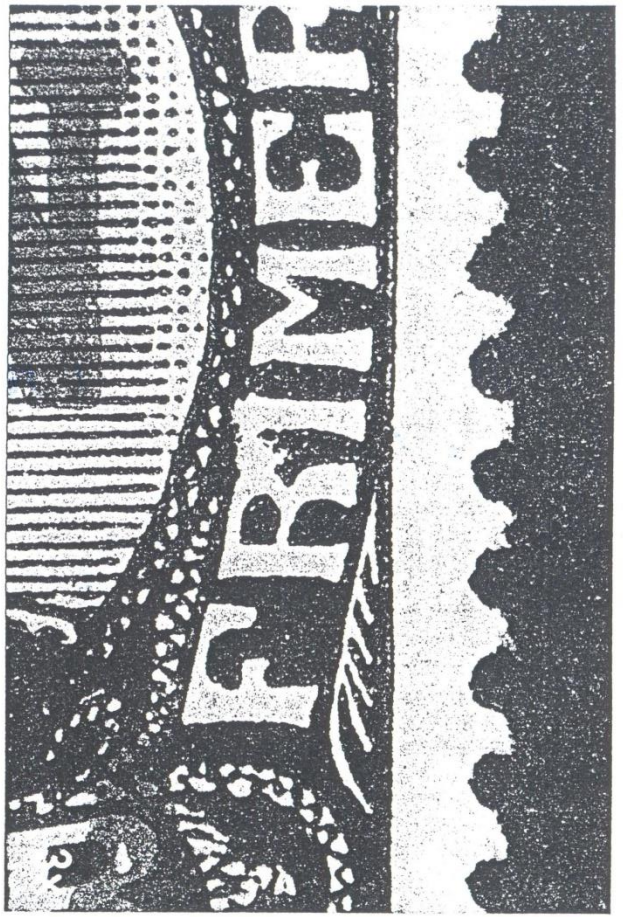

RG-fejl 98 på fabr. 227

Oplag af Chr. X (type II - tætte linier) ark á 100 stk.

		Thiele fabrikationer									J. Jørgensen fabr.		
		407	410	413	423	429	432	439	450	459	464 (tk. 11½)	- diverse	reelt
Udgivet -->		22-6-31	9-6-31	18-8-31	8-1-32	14-3-32			7-4-33	2-6-34	11-11-37	provisorier	oplag
Facit nr.	Pålydende												
145	1 eyr				996			5677					6673
147	3 aur				975				534				1509
148	4 aur					3041							3041
149	6 aur					2019							2019
150	7 aur								10255			Tjeneste 1000	9255
151	10 aur				2000		3160		5646	2964			13770
152	25 aur					2024							2024
153	30 aur									3054			3054
154	40 aur					2008							2008
155	1 kr.		1117						1120			Hópflug 99 *	2138
156	2 kr.			1113									1113
157	10 kr.	828										Hópflug 80	748
Tj. 48	20 aur					1025				1622			2647
146	1 eyr										3150		3150

* fabr. 410

Islandske blækannuleringer (Fortsat).

Af Jørgen Steen Larsen.

I det seneste nummer af IslandsKontakten var der en artikel om Islandske Blækannuleringen af Hans von Strokirch. Artiklen sluttede med en opfordring til medlemmerne om at tage kontakt om supplerende oplysninger. Ofte oplever vi, at disse opfordringer ikke fører til noget. Da der denne gang er kommet ikke mindre end 7 henvendelser med supplerende oplysninger til Hans von Strokirch's artikel skynder vi os at bringe disse henvendelser videre til medlemmerne.

IbSchock har sendt os et lille "n" på ovalmærke 10 aur tk. 14.
Da Ib tidligere uden held har efterlyst reaktioner,
vil jeg tillade mig at komme med et vildt gæt.
Blandt postvæsenets officielle forkortelser for poststeder fandtes:

An	for Akranes.	Åbnes som brevsamlingssted 12.4.1890.
Bn	for Borgarnes.	Åbnes som brevsamlingssted 1.9.1891.
Ön	for Önundarfjördur.	Åbnes som brevsamlingssted 1.1.1884.

Ib's blækannulering kan være den højre halvdel af et parstykke således, at "n" er den højre del af en blækannulering fra et af disse tre poststeder. Dette kunne i så fald passe med, at ingen af disse brevsamlingsstder fik stempler før ved årsskiftet 1894/95 og, at der ifølge HvS's liste kendes blækannuleringer med "A" og "B" som ikke hidtil er stedbestemt.
Mit vilde gæt er derfor, at Ib's blækannulering er den højre halvdel af enten "An" eller "Bn".
Måske kan HvS eller andre af foreningens medlemmer bidrage med en kommentar.

Hans von Strokirch har sendt mig en supplerende fotokopi af den planche fra hans samlingen, hvor blækannuleringen "148" er vist. Af teksten på HvS's fotokopi fremgår det, at der var brand i Munadarnes omkring 1910. Hvis dette er korrekt, kan det måske være forklaringen på, at man i en periode anvender blækannuleringen "148". Oplysningen overrasker mig dog lidt, idet jeg i min egen samling bl.a. har N1a-148 anvendt på Fred VIII. Kan nogen hjælpe med supplerende oplysninger?

Hans Mogensen har sendt oplysninger om anvendelser af N1a-148 og blækannuleringen "148".

Incl. anvendelserne fra HvS's samling gør disse oplysninger det muligt at ajourføre oplysningerne fra IslandsKontakten nr. 25 om de af mig kendte anvendelser af N1a-148 og "148".

	Anvendelser af N1a-148.	Anvendelser af "148" og "184"
Chr. IX.	16	3
To konger tk. 12 3/4	17	8
Jon S., Fred. VIII	3	5
To konger tk. 14*14 1/4	3	9
Chr. X	7	0
Landskab	9	0
Senere anv.	3	0

Hertil kommer Stig Østerbergs smukke brev frankeret med 4*76 + 1*108.

Derudover har HvS blækannuleringen "184" på en trestribe af Fc. 94. Det er med den karakteristiske kejthåndede skrift, så der er tale om en sjuskefejl i stedet for "148".
Den person, der har skrevet blækannuleringerne, var måske både kejthåndet og ordblind ?
Af fortegnelsen over bréfhirdingamenn fra 1910 fremgår det, at Einar Hjálmsson var bréfhirdingamand i Munadarnes på dette tidspunkt. Var han mon både kejthåndet og ordblind ?

Ud fra oplysningerne ovenfor er det stadig mit gæt, at blækannuleringen 148 er anvendt i perioden omkring 1914-1919 i stedet for N1a-148.

Henk Burgman har sendt os en fotokopi af blækannuleringen "Akranes 8/6" på tjenestemærke 3 aur tk. 14. Vi takker for dette hollandske bidrag.

Morten Rühmann har sendt os kopier af blækannuleringen "Bd" som ifølge HvS's artikel er anvendt i Bíldudalur. Vi har set afbildninger af det gamle brotypestempel B2c1a Bíldudalur d. 11.XI.1929 og af det nye brotypestempel B2c1b Bíldudalur d. 24.II.30 . (B2c1a stemplet har en diameter på 27 mm og 10 lodrette streger i broen, medens B2c1b har en diameter på 28 mm og

16 lodrette streger i broen.) Det må antages, at blækannuleringen er anvendt i denne korte periode mellem 11.11.1929 og 24.2.1930. Kan nogen hjælpe med yderligere oplysninger om disse dateringer ? Ud over MR's 2 eksemplarer har JSL selv 3 eksemplarer og har set yderligere 3 eksemplarer af denne blækannulering.

Leif Nilsson har sendt os en kopi fra et gammelt auktionskatalog af blækannuleringen "156" med en optegnet cirkel omkring på Fc. 81. Kender medlemmerne andre eksempler på blækannuleringer med optegnet cirkel ?

I JSL's samling er der et sådant eksemplar af "161" på et parstykke af Fc. 82. Bemærk, at disse to blækannuleringer med optegnet cirkel stammer fra samme område. Gardur og Kalfatjörn ligger således henholdsvis vest og øst for Keflavík.

I brevet fra Leif Nilsson var der desuden den kopi af bogen "Bæjatal Á Íslandi - Islandsk Stedfortegnelse", som jeg efterlyste i det sidste nummer af IslandsKontakten. En stor tak til Leif for hjælpen. Af denne bog fremgår det bl.a., at i 1915 hørte Gardur, hvor man anvendte N1a-156, under Póstafgreidsla Keflavík, medens det nærtliggende Kalfatjörn, hvor man anvendte N1a-161, hørte under Póstafgreidsla Hafnarfjördur.

Blækannuleringer er en alternativ måde at annulere frimærker, når et stempel var gået i stykker eller blot var blevet forlagt. En anden måde var at bruge det liniestempel, som poststederne fik leveret for at kunne lave etiketter til f.eks. anbefalede breve. Föreningen Islandssamlarna har i den seneste Rapport nr. 109, marts 1998, en interessant artikel af Eivind Kolstad om liniestemplet Fáskrudsfjördur.

Blandt afbildningerne har Per Olov Abrahamsom suppleret med liniestemplet Litli-Árskógssandur anvendt 1929 på 20 aur Landskab. Anvendelsen er spændende, fordi man på dette tidspunkt

skulle forvente, at brevsamlingsstedet anvendte N2-224. Interesserede opfordres kraftigt til både at kommentere Eivind Kolstad's artikel om Fáskrudsfjördur, og de supplerende liniestempler, der er vist i artiklen.

For IslandsKontakten's vedkommende vil vi gerne følge op på den store intereresse fra medlemmerne for blækannuleringer. Vi beder derfor om

- endnu flere reaktioner på HvS's artikel om blækannuleringer.
- eksempler på anvendelse af islandske liniestempler
- eksempler på anvendelse af (udenlandske?) stumme stempler på islandske frimærker.

Vi vil til gengæld love læserne, at hvis vi får materiale, vil vi vende frygteligt tilbage til disse emner i de følgende numre af IslandsKontakten.

Referat fra mødet den 10. marts 1998

Denne aften havde vi fået Jacob Arrevad til at fortælle om - og vise os sine Edingburgstempler. Der var 13 medlemmer til denne aften, og det skulle vise sig, at de havde noget at glæde sig til.
Jacob startede med at udfolde et enormt kort over Skotland, for ligesom at vise os hvor Edingburg ligger. Derefter fik vi en fantastisk forevisning af frimærker med stempler fra Edingburg. Der findes et meget stort antal forskellige stempler fra Edingburg, og rigtig mange var repræsenteret i Jacobs samling. På et tidspunkt kunne man næsten tro at alle Edingburgs stempler var samlet i Hareskovhvile. Stor og fyldig indsigt fik vi i de enkelte stemplers anvendelse, så også denne gang gik vi hjem med megen viden. Blandt meget vi så, var der et anbefalet kort til Cuba, frankeret med 25 og 30 aur Christian d. X, og ankomststemplet på Cuba. Dernæst så vi hvordan man kan behandle et I-Gildi-brev, som har et Edingburgstempel på bagsiden, - man vender det med bagsiden frem, for det er jo stemplet, vi skal se. Et godt foredrag, fremført på en medrivende facon dannede rammen om en god aften i klubben, en aften som sluttede med den sædvanlige snak medlemmerne imellen.

C.E.L.

P.S. Hvis du vil have ny inspiration til at samle islandske frimærker, så er det en god ide at komme i klubben.

Referat fra mødet den 14. april 1998

På denne mødeaften var det muligt at supplere sin samling med et par ekstra breve, idet Ebbe E. og Torben J. havde taget mange af Folmer Østergaards breve med. Disse breve blev solgt til faste priser, og der var blandt de tolv fremmødte stor interesse for at gennemse materialet. Der var som altid en hyggelig stemning, og vi sluttede en god frimærkesæson med ønsket om nye spændende aftener i 1998/99. Tak siger vi til alle, der har foredraget i den forløbne sæson, og som dermed har bidraget til større viden om Islandsk Filateli.

C.E.L.

Udenlandske stempler på islandske frimærker

Den sidste års tid har jeg fundet 3 udenlandske stempler på islandske mærker som jeg ikke har set beskrevet nogen steder.

3 aur nr. 12B med 2 Reykjavik stempler samt Vedbæk x2-9-(-)7 6-7. Det er sandsynligvis bare et ankomststempel der er blevet anbragt på mærket, da det jo er korrekt stemplet i Island.

5 kr laks 1959. Mærket er tydeligt stemplet med Trangisvåg 1961, med det stempel der var i brug fra 1957-62. Nedenunder er der små utydelige rester af 2 måske 3 stempler som kan være islandske dagstempler efter bogstavtyperne at dømme. Jeg kan dog ikke finde hoved eller hale i de få bogstaver jeg kan læse (de sidder bl.a. under det færøske stempel).
Hvorfor er dette mærke stemplet i Færøerne?, for brugen af ankomststempling var jo for længst hørt op. Kan det have siddet på et adressebrev eller en eller anden anden postal formular som har fået et stempel som dokumentation for den postale behandling, og ikke for at annullere mærket.

Kan det endelig tænkes at post der er kommet med skib har fået et ankomststempel under alle omstændigheder uanset om forsendelsen er stemplet i forvejen? Til støtte for dette, har jeg et grønlandsk mærke stemplet i Grønnedal 1951 samt Aalborg.

Endelig det tredje stempel som har foranlediget mig til at skrive dette indlæg. 10 aur grøn Chr. X stemplet Brest Finistere. Hvis der er et årstal i stemplet, så kan jeg ikke tyde det, selvom stemplet ellers er tydeligt. Stemplet er sikkert det almindelige dagstempel i Brest i Frankrig, men jeg er overbevist om at det er brugt som skibsposststempel, da byens beliggenhed sandsynliggør at et skib fra Island har været i havn og har indleveret post.

Parstykket fandt jeg her i starten af maj hos en frimærkehandler i et udendørs frimærkemarked i Paris. Det sad i et indstiksalbum som nok var ribbet for gode mærker, men aldrig var blevet gennemgået af nogen med lidt kendskab til stempler. Der sad både kronestempler og nummerstempler som man ikke skulle give ekstra for, samt omtalte Brest stempel.

Har nogen yderligere kommentarer eller oplysninger er jeg selvfølgelig meget interesseret (98140660).

Thomas Graungaard

Hastværk - og dog?

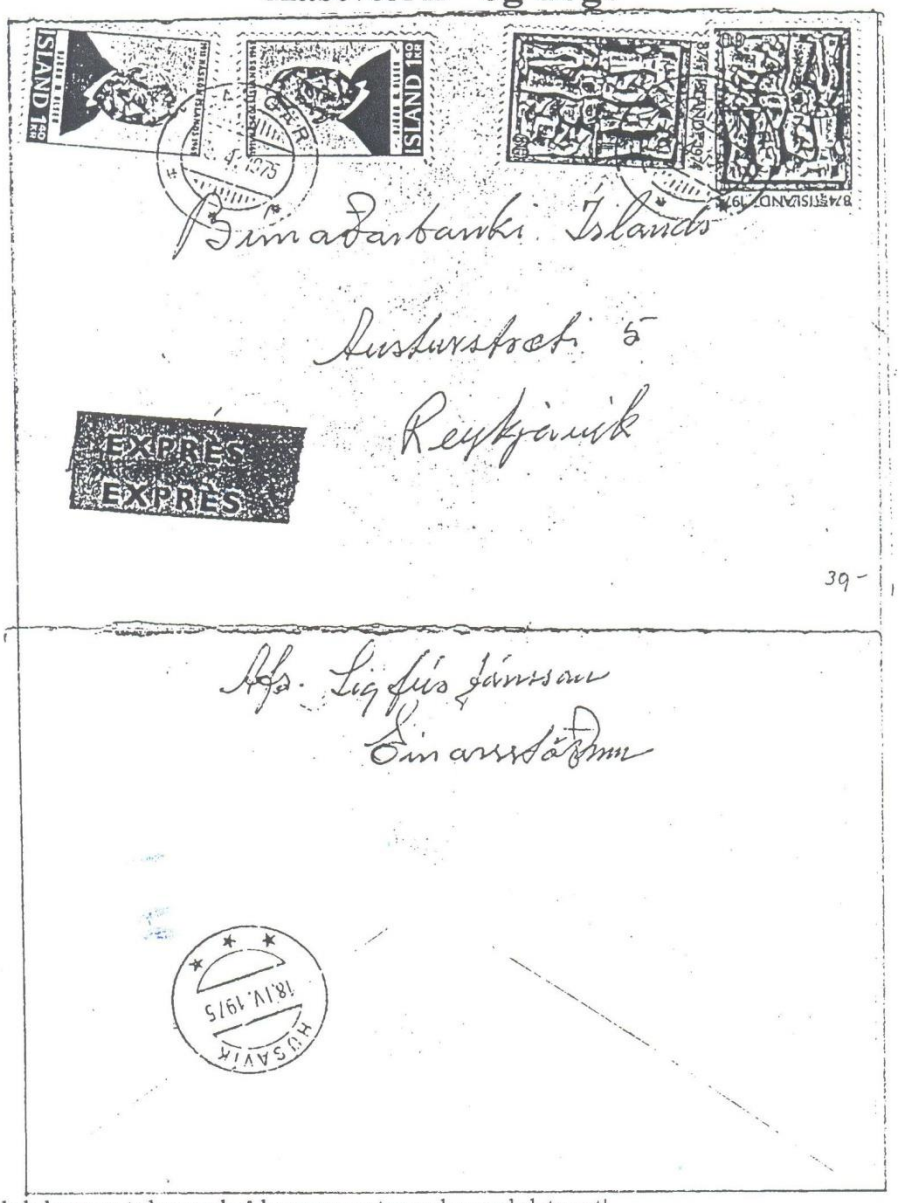

Her afbildede brev er et eksempel på langsom postgang dog med slutspurt!
15-4-75 sender Sigfús Jánsson, Einarsstadir (i Sudur-Þingeyjarsysla) fra postekspeditionen Laugar en hastende besked til Landmandsbanken i Reykjavik. Han vælger at sende brevet ekspres, hvilket koster kr. 100,- oveni den almindelige porto på kr. 23,-. Han frankerer med to 60- kr. mærker fra 1100 års jubilæet i 1974, de resterende 3,- kr. dækker han (næsten) ind med to 14 år gamle mærker fra Universitetsjubilæet i -61. De manglende 20 aurar ser postmanden stort på - man regnede ikke med aurar i 1975.
Tre dage senere befinder brevet sig i Husavik - stemplet er sandsynligvis et afgangstransitstempel. - Der var ikke dagligt flyafgang fra Husavik i -75 (jf. O.E.) men præcis hvornår brevet når Reykjavik fremgår ikke - en ekspresforsendelse skulle vel ellers kræve et ankomststempel, så det ville fremgå, hvor lang eller forhåbentlig kort tid, man var om sidste etape?
Men hvorfor ekspres, når det alligevel tog så lang tid? Mon Sigfús Jánsson var så vel informeret om transportmuligheden, at han kunne regne ud, at kun på denne måed kunne en bestemt frist opfyldes?
Ekspresbreve blev iøvrigt indført indenlands i Island allerede 1-6-02, ganske vist i meget begrænset omfang. Paragraffen lyder i sin helhed:
"Fra Postkontoret i Reykjavik, samt fra Posthusene, kan breve udbringes til modtageren med ekspresbud for et gebyr på 30 aurar pr. kilomneter, regnet fra Posthuset, hvis man ikke behøver at forcere elve".
Et sådant tidligt ekspresbrev kunne være interessant at se. Med islandske afstande in mente kunne gebyret (portoen) jo hurtigt blive ganske betragteligt.

Leif Fuglsig